

UDK-6П2.15.7(575.1)

O‘ZBEKISTONDA RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA "RAQAMLI O‘ZBEKISTON-2030" MILLIY STRATEGIYASINI AMALGA OSHIRISHDA MAVJUD MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YOLLARI

Kucharov Abrorjon Sobirjanovich

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, i.f.d., prof.
e-mail: abrork1967@gmail.com*

Bobojonov Azizjon Babaxanovich

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
e-mail: abobojonov@gmail.com*

Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
e-mail: abdumalikabdurakhmonov9@gmail.com*

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada raqamlashtirish va raqamli texnologiyalarning jamiyatdagi o‘rni, soliq tizimidagi o‘rni, IT maktablari va o‘quv markazlari, “Raqamli O‘zbekiston-2030”, elektron hukumat, raqamlashtirishning istiqbollari va imkoniyatlari tahlili amalgam oshirilgan hamda taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: “Raqamli O‘zbekiston-2030”, elektron hukumat, raqamli transformatsiya, “bir Million dasturchi”, IT park, IT maktab, IT o‘quv markaz, Big Data.

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется роль цифровизации и цифровых технологий в обществе, их роль в налоговой системе, IT-школах и учебных центрах, Цифровом Узбекистане-2030, электронном правительстве, перспективах и возможностях цифровизации. По результатам исследования разработаны предложения и рекомендации.

Ключевые слова: “Цифровой Узбекистан-2030”, электронное правительство, цифровая трансформация, “Миллион программистов”, IT-парк, IT-школа, Центр IT-образования, Большие данные.

ABSTRACT

This article analyzes the role of digitization and digital technologies in society, their role in the tax system, IT Schools and training centers, digital Uzbekistan-2030, E-government, prospects and opportunities for digitization. Based on the results of the study, proposals and recommendations have been developed.

Key words: “Digital Uzbekistan-2030”, E-government, digital transformation, “One Million programmers”, IT Park, IT School, IT Education Center, Big Data.

KIRISH

Bugungi rivojlanayotgan dunyoda raqamli texnologiyalar kundalik hayotimizning ajralmas qismiga aylangani inkor eta olmaymiz. Muloqot qilishimiz va ma'lumotlarga kirish usulidan tortib, korxonalar qanday ishlashi va sanoat tarmoqlari o'zgarishiga qadar raqamli texnologiyalarning ta'siri keng tarqalgan. Raqamli inqilobning boshida turganimizda, ushbu tez rivojlanayotgan sohaning chuqur oqibatlari va salohiyatini tushunish juda muhimdir.

Agar yurtimizda raqamli texnologiyalarning ijtimoiy va iqtisodiy sohalarda ijobiy natijalarga erishmoqchi bo'lsak, avvalo rivojlangan davlatlar bilan o'zaro hamkorlikni yo'lga qo'yishimiz muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoev 2018-yil 28-dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasida, 2030-yilgacha “Raqamli O'zbekiston-2030” dasturini amalga oshirishni taklif etgan[1].

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Raqamli transformatsiya – texnologiyadan tubdan foydalanish orqali korxonalarining ish faoliyatini yoki imkoniyatlarini yaxshilash – butun dunyo bo'ylab biznes sohasi uchun dolzarb mavzuga aylanib bormoqda. Barcha sohalardagi rahbarlar analitika, ijtimoiy media va aqlli qurilmalar kabi raqamli uslublardan foydalanib kelmoqdalar va mijozlarning munosabatlarni, ichki jarayonlarni va qiymat takliflarini o'zgartirish uchun ERP (Enterprise Resource Planning – turli xil biznes jarayonlari va funktsiyalarini yagona platformaga birlashtirgan dasturiy ta'minot tizimining bir turi) kabi texnologiyalardan foydalanishni takomillashtirib kelmoqdalar[2].

Raqamli transformatsiya – bu strategik va taktik jihatdan, biznes modelni g'oyalar jarayoni yoki metodologiyasining davom etayotgan raqamli evolyutsiyasi[3].

Bizning fikrimizcha – raqamli transformatsiya nafaqat raqamli texnologiyalardan foydalanish bilan bog'liq, shuningdek, tashkilotning dunyoqarashi, kuchli raqobatga ega kadrlarni jalb qilish va ishlash uslubini o'zgartirishni nazarda tutadi. Bu innovatsiyalarni, o'zgarishlarni qabul qilishga tayyorlikni talab qiladi hamda ishning samaradorligini, mijozlarga xizmat ko'rsatish yaxshilash, yangi daromad imkoniyatlari, xarajatlarni kamaytirish, raqobat ustunligi va shaffoflikni nazarda tutadi. Shunday ekan, raqamlashtirish jarayonida mavjud muammolarni ijobiy hal qilishga e'tibor qaratilmog'i lozim[4].

“O'zbekiston statistika axborotnomasi”

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada raqamlashtirishning moliyaviy muassalaridagi, jamiyatdagi, elektron hukumatdagi o'rnini, hamda hududlardagi mavjud va rejalashtirilgan IT o'quv muassalari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonidagi "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasidagi maqsadli ko'rsatkichlari statistik guruhlash va taqqoslash orqali yoritib berilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

"Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasi O'zbekiston Respublikasining raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni rivojlantirishning strategik maqsadlari, ustuvor yo'nalishlari hamda o'rta va uzoq muddatli istiqbolli vazifalarini belgilaydi, shuningdek, BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlari va Elektron hukumatni rivojlantirish reytingida belgilangan ustuvor vazifalardan kelib chiqib, raqamli texnologiyalarni yanada keng joriy etish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

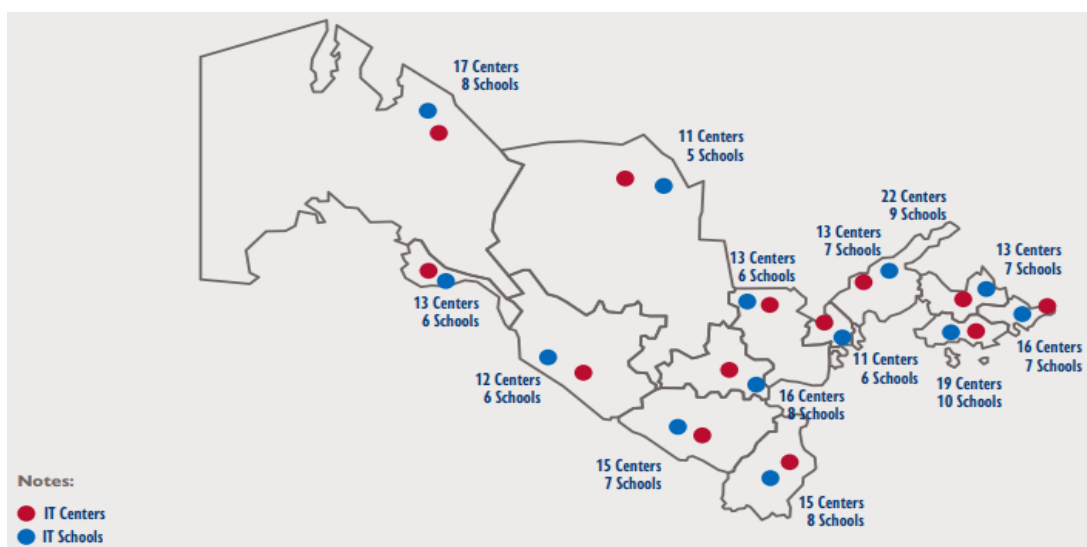
Xususan, tizimda yagona elektron platformani yaratish orqali ma'lumotlarni kiritish, to'plash, shakllantirish, tahlil qilishning zamonaviy uslubi yo'lga qo'yildi. Buning natijasida soliq hisobotlarini topshirish jarayoni 5-7 barobarga qisqardi. Bugungi kunda 112 guruh, 1348 tovar va xizmatlar sinfidan iborat bo'lgan O'zbekiston Respublikasi tovarlar va xizmatlarning yagona elektron tasniflagichi uchun veb-portal joriy qilingan. Mahsulotlar va xizmatlar identifikatsiya kodlari yordamida 900 mingdan ortiq elektron hisob-fakturalar yaratilgan[5].

Elektron hisobvara-fakturalarning keng joriy etilishi soliq xizmatini yaxshilashga olib keldi. O'tgan yilning ikkinchi yarim yilligida ushbu elektron tizim orqali 798,4 trillion so'mlik tovar aylanmasi soliq bazasiga kiritildi yoki bu ko'rsatkich birinchi yarim yillikka nisbatan 3,5 baravarga oshdi[6].

Bundan tashqari respublika bo'ylab, ko'plab IT o'quv markazlari va IT maktablari tashkil etildi.

IT Park va uning IT Akademiyasi IT-ta'lim va ko'nikmalarni rivojlantirishda asosiy rol o'ynaydi[8]. IT Akademiyasi asosiy dasturlash bo'yicha onlayn kurs bo'lgan "bir Million dasturchi" loyihasi uchun mas'ul bo'lgan asosiy agentlikdir. Bir Million dasturchi portal va Udacity platformasini o'zbek tiliga mahalliyashtirish yakunlandi. IT Park mamlakatning barcha mintaqalarini qamrab oladigan ofislar va dasturlarni ishlab chiqildi[9].

2020 yilda O'zbekistonda informatika va axborot texnologiyalarini chuqur o'rganish bo'yicha 14ta ixtisoslashtirilgan davlat maktablari ishga tushirildi. Hukumat 2021 yilda 82ta, 2022 yilda 64ta ochildi va 2023 yilning oxirigacha 45ta maktab ochishni rejalashtirmoqda[10].

1-rasm. Respublika bo'ylab tashkil etilgan IT o'quv markazlari va IT maktablari[7]

“Raqamli O‘zbekiston-2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020 yildagi PF-6079-sonli farmonida sohani rivojlantirishga yonaltirilgan maqsadli ko‘rsatkichlar belgilangan (1-jadval).

1-jadval

“Raqamli O‘zbekiston-2030” strategiyasining 2030 yilgacha maqsadli ko‘rsatkichlari[11]

Ko‘rsatkich nomi	O‘lchov birligi	Joriy holati	Yillar kesimidagi maqsadlar		
			2022	2025	2030
Respublika bo‘ylab qurilgan optik tolali aloqa tarmog‘ining uzunligi	ming km da	41	70	120	250
Respublika hududlarining yuqori tezlikdagi Internet jahon axborot tarmog‘i bilan qamrov darajasi	%	67	74	85	100
Ijtimoiy obyektlarning yuqori tezlikdagi Internet jahon axborot tarmog‘i bilan ta‘minlanganlik darajasi	%	45	100	100	100
Uy xo‘jaliklarining keng polosali Internet jahon axborot tarmog‘i bilan ta‘minlanganlik darajasi	%	67	74	85	100
Aholi punktlarining keng polosali mobil aloqa tarmog‘i bilan qamrov darajasi	%	78	100	100	100
Elektron hukumatni rivojlantirish xalqaro reytingida “Elektron hukumatni rivojlantirish indeksi”ning samaradorlik ko‘rsatkichi	ball (0-1 oralig‘ida)	0,66	0,70	0,75	0,86
Davlat xizmatlari markazlari tomonidan ko‘rsatiladigan davlat xizmatlariga nisbatan Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ko‘rsatiladigan elektron davlat xizmatlarining ulushi	%	34	60	70	90
Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali	%	5	30	42	60

Ko'rsatkich nomi	O'lchov birligi	Joriy holati	Yillar kesimidagi maqsadlar		
			2022	2025	2030
elektron davlat xizmatlariga nisbatan mobil qurilmalar yordamida foydalanish imkoniyatiga ega elektron davlat xizmatlari ulushi					
Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ko'rsatiladigan tranzaksiyaviy xizmatlar ulushi	%	25	45	60	75
Korxonalar resurslarini boshqarish tizimini (ERP) joriy qilgan yirik xo'jalik yurituvchi subyektlar ulushi	%	20	40	65	100
Onlayn bank xizmatlari foydalanuvchilari soni (yuridik va jismoniy shaxslar)	mln nafar	10	15	17	20
Dasturiy mahsulotlar va axborot texnologiyalari texnologik parkining inkubatsiya va akseleratsiya dasturlariga kiritilgan startup-loyihalar soni	dona	50	250	700	2 300
Axborot texnologiyalari sohasida kadrlarni tayyorlash bo'yicha oliy ta'lim va o'rta maxsus ta'lim muassasalariga qabul kvotalar soni	ming	7	12	15	20

BMTning har ikki yilda bir marta o'tkaziladigan elektron hukumat so'roviga ko'ra, O'zbekiston 2022-yilda "yuqori/juda rivojlangan" mamlakatlardan biriga aylanish uchun 18 o'ringa ko'tarildi.

Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalida 1,2 barobar, mobil ilovada esa 1,5 barobar, yil boshidan buyon jami 11,5 million foydalanuvchilarni faoliyatini tashkil etmoqda.

Shuningdek, 2022-yilda O'zbekiston global raqamlashtirish bo'yicha xalqaro reytingda sezilarli darajada ko'tarildi. Xususan, Jahon bankining Govtech Enablers indeksiga ko'ra, mamlakatimiz 2020-yilga nisbatan raqamli ko'nikmalar va davlat xizmatlarida innovatsiyalar bo'yicha 65 o'ringa yuqoriladi. GovTech sifat indeksiga ko'ra, mamlakatimiz davlat xizmatlarida 37 o'ringa ko'tarildi va raqamli transformatsiya bo'yicha 198 etakchi mamlakatlarning "A" guruhiga kiradi.

Bundan tashqari, Oksford Insightsning sun'iy intellekt uchun hukumat tayyorligi indeksini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, 2022-yilda mamlakatimiz 160 mamlakatlarni ichida 14 o'rin yuqorilagan. Shuningdek, reyting statistikasiga ko'ra, 2019-yilda O'zbekiston 160 mamlakat ichida 158 chi o'rinni qayd etdi, 2020-yilda 95-o'rinni, 2021-yilda 93-o'rinni va 2022-yilda esa 79-o'rinni egalladi.

Open Data Startning 2022 yil uchun tahliliga ko'ra, O'zbekiston 201 mamlakat orasida 124 ta ochiq ma'lumot manbalari bilan to'rtinchi o'rinni egalladi (1-o'rin AQSh 641ta manba bilan, 2-o'rin Fransiya 381 ta manba bilan, 3-o'rin Ispaniya 307 ta manba bilan). 2021-yilda respublikamiz 99 ta manba bilan beshinchi o'rinni egalladi[12].

Masalan, Big Data rivojlangan mamlakatlarning soliq tizimlariga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Raqamli operatsiyalarning eksponensial o'sishi va katta miqdordagi ma'lumotlarning mavjudligi bilan soliq organlari endi har qachongidan ham ko'proq ma'lumotga ega. Bu soliqqa rioya qilish va ijro etish strategiyasining o'zgarishiga, shuningdek soliq yig'ishda samaradorlik va aniqlikning yaxshilanishiga olib keldi.

Big Data ning soliq tizimlariga ta'sir qilishining asosiy usullaridan biri bu xavflarni baholash va muvofiqlikni oshirishdir. Soliq organlari endi soliq to'lashdan bo'yin tovlash yoki nomuvofiqlikni aniqlash uchun moliya institutlari, elektron tijorat platformalari va ijtimoiy media platformalari kabi turli manbalardan olingan katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilishlari mumkin. Ilg'or tahlil va algoritmlardan foydalangan holda, soliq organlari firibgarlik faoliyati yoki daromadlar haqida kam ma'lumot berishi mumkin bo'lgan nomutanosibliklarni aniqlashlari mumkin. Bu ularga yuqori xavfli soliq to'lovchilarni tekshirish yoki tekshirish uchun yo'naltirishga imkon beradi, bu esa muvofiqlik, shaffoflik va daromadlarni ko'paytirishga olib keladi.

Bundan tashqari, katta ma'lumotlar to'plamini tahlil qilish orqali soliq organlari soliqlardan qochish yoki qochishga moyil bo'lgan tarmoqlar, tarmoqlar yoki aniq operatsiyalar haqida tushunchaga ega bo'lishlari mumkin. Ushbu ma'lumot ularga maqsadli ijro strategiyasini ishlab chiqishda va resurslarni yanada samarali taqsimlashda yordam beradi. Shuningdek, u bo'shliqlarni yopish yoki paydo bo'lgan soliq muammolarini hal qilish uchun yangi qoidalarni joriy etish kabi faol choralarini amalga oshirishga imkon beradi.

Hozirda soliq to'lovlarini to'lamaslik, ba'zi sohadagi firibgarliklar, byurokratik holatlar hozirgi holatida milliy hamda xalqaro darajadagi muammolar mavjud. Masalan, (Tax Justice Network) tashkilotining 2020-yilgi hisobotlariga ko'ra, soliqdagi firibgarliklar va to'lov qilishdan bo'yin tovlash sababli butun dunyo davlatlari yiliga tahminan 427 milliard AQSH dollari miqdorida ziyon ko'rishmoqda. Xususan, AQSHning o'zi har yili soliq to'lashdan bo'yin tovlash tufayli tahminan 188,8 milliard dollar yo'qotadi, Xitoy va Yaponiyaning bu boradagi yillik moliyaviy ziyonlari tahminan 66,8 va 46,9 milliard dollarni tashkil etmoqda[13].

Mamlakatimizda soliq tizimida elektron davlat xizmatlari va axborot tizimlari orqali ma'lumotlar bazasiga tushayotgan murojaatlar soni yildan-yilga keskin oshib borayotganligi sababli ma'lumotlarni tezkorlik bilan tahlil qilishni takomillashtirishni kun tartibiga qo'yishga majbur qilmoqda. Bunday holatda sun'iy intellekt va Big Data joriy etish yaqqol qo'l keladi[14].

Yangi texnologiyalarning ustunliklari. Hozirda ko'plab mamlakatlar ko'plab sohalarida sun'iy intellektdan foydalanmoqdalar. Pricewaterhouse Coopers (PwC) konsalting kompaniyasi tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, global sun'iy intellekt 2030-yilga kelib global iqtisodiyotga 15,7 trillion AQSh dollarini qo'shishi kutilmoqda. Bu global YaIMning 26%ga oshishiga olib keladi.

Soliq tizimida chet elda sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llaydigan mamlakatlar soni yildan-yilga o'sib bormoqda. Xususan, 2018 yilda Daniyada soliq to'lashdan bo'yin tovlash natijasida tahminan 325 million AQSh dollari miqdorida

zarar yetkazilgan. Mamlakat hukumati o'zining soliq tizimiga sun'iy intellekt vositalarini kiritish natijasida soliq to'lashdan bo'yin tovlashning har 100ta holatidan 85tasini muvaffaqiyatli aniqladi. Hindiston, shuningdek, hukumat soliq to'lashdan bo'yin tovlash va firibgar firmalarni aniqlash uchun sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishni boshlagan yetakchi davlatlar qatoriga kiradi.

Chunki sun'iy intellektni soliq idorasiga joriy etish kelajakda foyda olish imkoniyatini yaratadi.

Takroran sodir bo'ladigan vazifalarni avtomatlashtirish uchun sun'iy intellektni qo'llaydigan texnologiyalardan foydalanish mutaxassislariga hujjatlarni qisqartirishga yordam bersa-da, shaffoflikni oshirish avtomatlashtirilgan soliqqa tortish jarayonidagi korrupsiyani kamaytirishga yordam beradi.

Sun'iy intellekt yordamida avtomatlashtirilgan texnologiyalar, shuningdek, soliq ma'lumotlarini bashorat va o'zgarishlarni kuzatib, tahlil qilish, xarajatlarini kamaytirish uchun katta imkoniyatlarga ega.

Raqamli rivojlanish davrida eng muhim omil bu ma'lumotdir. Katta ma'lumotlar texnologiyasining ahamiyati ularni to'plash va tadqiqotlar asosida xulosalar chiqarishdir. Bundan tashqari, u ko'pincha og'ir ma'lumotlarning bashoratli tahliliga yoki ma'lumotlardan qiymat olishning boshqa usullariga murojaat qilish uchun ishlatiladi. Katta ma'lumotlar texnologiyalaridan olinadigan daromadlar yildan-yilga o'sib bormoqda. AQSh, Avstraliya kabi mamlakatlarda katta hajmdagi ma'lumotlar texnologiyalarini rivojlantirish va moliyalashtirish bo'yicha maxsus davlat dasturlari mutahassislar tomonidan ishlab chiqilgan.

Ma'lumotlarga ko'ra, 2015-2016 yillarda O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi g'aznachilik departamenti va O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi bilan birgalikda byudjetdan tashqari mablag'lar to'g'ridan-to'g'ri Moliya vazirligi g'aznachiligiga tushishini yo'lga qo'yish maqsadida ma'lumotlar markazi serverlarining bir qismi modernizatsiya qilindi, ammo bugungi kunda ushbu elektron qurilmalar ancha eskirgan[15].

Hukumatning raqamlashtirish qat'iy harakatiga qaramay, islohotlarni amalga oshirish qiyin va tizimsiz bo'lib qolmoqda[13]. Samarali transformatsiyaning asosiy to'siqlariga raqamli infratuzilmadagi bo'shliqlar, moliyaviy resurslarning yetarli darajada bo'lmasligi, huquqiy va tartibga solish muhitining yetarli emasligi, institutlar bir-biri bilan raqobatligi, yaratish va amalda joriy etishda asoslangan dasturlar, loyihalar va yondashuvlar yetishmasligi asosiy to'siq bo'lib qolmoqda. Hukumat samarali raqamli loyihalarni moliyalashtirish, rejalashtirish, monitoring qilish va baholash mexanizmlari yetarli darajada emas.

Bugungi kunga qadar "Raqamli O'zbekiston-2030" milliy strategiyasini amalga oshirishda quyidagi muammolar aniqlandi:[1]

- O'zbekiston mintaqalarini optik tolali tizimlar bilan jihozlash hozircha yetarli darajada emas;

- Internet qamrovining tezligi va foizi past;

- Mamlakatning chekka hududlarida asosiy tarmoq infratuzilmasiga kirish qiyin;

- AKT sohasidagi yuqori malakali kadrlar, mutaxassislarning faol tayyorgarligiga qaramay, tanqislik mavjud;

["O'zbekiston statistika axborotnomasi"](#)

- raqamli iqtisodiyotni samarali rivojlantirish jarayonlari uchun texnik va texnologik platformalar yetarli darajada emas;

Ushbu muammolarni tezda bartaraf etish va belgilangan maqsadlarga erishish uchun “Raqamli O'zbekiston-2030” milliy strategiyasi ishlab chiqilgan dastur yo'l xaritasi orqali 2030 yilgacha muammolarni bartaraf etish belgilangan.

Bundan tashqari, hukumat cheklangan xususiy sektor va fuqarolik jamiyati tashkilotlari bilan aloqalar, investorlarning muvofiqlashtirishning yetishmasligi va yetarli emasligi davlat xizmatchilari orasida kerakli raqamli ko'nikmalar ko'pincha sa'y-harakatlarning natijasizlikka olib kelishiga va resurslarni samarasiz foydalanishiga olib keladi. Raqamli texnologiyalar va onlayn xizmatlarga jamoatchilik ishonchining yo'qligi, raqamli savodxonlikning pastligi va aholining yetarli darajada bo'lmagan ogohliligi, shahar va qishloq aholisi o'rtasida o'sib borayotgan sharoitlar raqamli transformatsiya islohotlariga yanada to'sqinlik qilmoqda.

Shuning sababdan, soliq tizimimizga Big Data texnologiyasini joriy etish jarayonini yanada tezlashtirish muhim ahamiyatga ega. Agar Big Data bilan birga blokcheyn texnologiyasi ham joriy etilsa, tizimning serverlarida ma'lumotlarni uzatish muammosiz tezlashadi. Sababi, blokcheyn ma'lumotlarni serverlarda emas, tarmoq bo'ylab saqlaydi.

2023-yilning 1-martidan Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi huzuridagi Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot institutining tashkil qilinishi “Raqamli O'zbekiston-2030” strategiyasini har tomonlama amalga oshirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlarni tashkil qilish hamda iqtisodiyot tarmoqlari, ijtimoiy soha va davlat boshqaruvi tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy qilish; mazkur yo'nalishda fundamental va amaliy ilmiy tadqiqotlarni olib borishdagi ahamiyati katta bo'ladi[14].

Jahon tajribasi ko'rsatib turibdiki, sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalari “elektron hukumat” faoliyati samaradorligining oshishini hamda mamlakatda “raqamli iqtisodiyot”ning rivojlanishiga va yashirin iqtisodiyotning qisqarishida o'rni sezilarli darajada[15].

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev 2023-yilning 23-fevralda tarmoq va sohalarda hamda hududlarda raqamlashtirish jarayonlarini tezlashtirish masalalari yuzasidan videoselektor yig'ilishi o'tkazdi.

Yig'ilishda davlat rahbari raqamli texnologiyalardan foydalanish ko'lamini yanada oshirish zarurligini, masalan, vazirliklarning 5 mingta funksiyasidan faqat 30 foizigina raqamlashganini ta'kidladi.

Aholi eng ko'p murojaat qiladigan ichki ishlar idoralarida 34 ta, adliya idoralarida 32 ta, «O'zstandart»da 29 ta, sog'liqni saqlashda 11 ta xizmat elektron shaklga o'tkazilmagani qayd etildi[15].

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev tomonidan, qolgan vazirliklarda ham raqamlashtirish bo'yicha hali xalqni rozi qiladigan tizim to'liq yaratilmaganini bildirilib, sohada amalga oshirilgan ishlar yetarli emasligini, IT

xizmatlar eksportini kelgusida 1 milliard dollargacha oshirish reja qilinganini qayd etildi.

Buning uchun:

- kamida 100 ming nafar malakali dasturchi, IT arxitektorlari, operatorlari va muhandislari kerakligi;
- hududlarda yuqori tezlikdagi internet va mutaxassislar uchun shart-sharoitlarni kengaytirish lozimligi;
- xorijiy IT kompaniyalar ko'payishi uchun yanada qulay muhit yaratish zarurligi;
- zamonaviy IT kasblarga o'qitish tizimini yaratish kerakligi;
- aholi va tadbirkorlar uchun eng zarur bo'lgan kamida 200 ta yangi elektron xizmatlarni ishga tushirish shartligi ko'rsatib o'tildi[17].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish maqsadida raqamli infratuzilmani yanada modernizatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida" 2018-yil 21-noyabrdagi PQ-4022-sonli Qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "“Raqamli O'zbekiston-2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish choratadbirlari to'g'risida”” 2020-yil 5-oktyabrdagi PF-6079-sonli Farmoni.
3. Kucharov A.S. and others. (2021) New Institutions for Socio-Economic Development: The Change of Paradigm from Rationality and Stability to Responsibility and Dynamism. P.63-69. 2021. <https://doi.org/10.1515/9783110699869>
4. A.S.Kucharov, E.A.Kamalova, B.Zh.Ishmukhamedov "7 State Regulation of Competitive Relations". 2021. "Law, Business, Political Science". DOI:10.1515/9783110699869-007
5. А.Кучаров "Ўзбекистонда транспорт логистикасининг иқтисодий аҳамияти ва ривожлантириш тенденциялари". "Иқтисодиётни рақамлаштириш шароитида қулай ишбилармонлик муҳитини ривожлантириш йўналишлари" мавзусидаги республика илмий конференция материаллари. 5 октябрь 2022 й. Б.8-13.
6. <https://soliq.uz/press-services/news/show/yil-sarhisobi-soliq-xizmati-organlari-tizimida-raqamlashtirish>.
7. USAID_UzbekistanDECA.pdf - [https:// www.orfonline.org/expert-speak/how-uzbekistan-is-transforming-into-a-digital-society-in-the-time-of-covid19-68640/](https://www.orfonline.org/expert-speak/how-uzbekistan-is-transforming-into-a-digital-society-in-the-time-of-covid19-68640/).
8. Ergasheva, Amalia. 2020. "How Uzbekistan Is Transforming into a Digital Society in the Time of COVID19 | ORF." ORF, June 27, 2020. <https://www.orfonline.org/expert-speak/how-uzbekistan-is-transforming-into-a-digital-society-in-the-time-of-covid19-68640/>.
9. "Dasturiy Ta'minotni Yaratish va Kelajakni Shakllantirish Haqida Ma'lumot Oling / One Million Uzbek Coders." n.d. Uzbekcoders.uz. Accessed October 21, 2021. <https://uzbekcoders.uz/>.

10. А.С.Кучаров, А.А.Абдурахманов, Н.Н.Набиева “Цифровая экономика: новая архитектура бизнеса и трансформация компетенций”. Сборник материалов международной научно-практической конференции. 8 декабря 2023 г. С.726-729.

11. brightuzbekistan.uz. Uzbekistan has risen significantly in the international digitalisation ranking.

12. <https://lex.uz/ru/docs/-4844692>

13. <https://interonconf.org/index.php/idre/article/download/2230/1983/1972>

14. https://www.usaid.gov/sites/default/files/202205/USAID_UzbekistanDACA.

15. <https://ict.xabar.uz/uz/startap/raqamlashtirish-jarayonlarini-jadallashtirish-boyicha-asosiy>

16. [Raqamli texnologiyalar imkoniyatlari \(yuz.uz\)](https://yuz.uz)

17. <https://www.gazeta.uz/oz/2023/02/22/digitization/>